

UCe

UNIVERSITAT
CATALANA
D'ESTIU

Boscós: tocar-los o no tocar-los

Joan Rovira i Ciuró, secretari general

Alguns temes per reflexionar ... de forma més o menys ordenada !

1. La importància del recurs

- Activitat econòmica singular: Visió històrica
- El bosc i sector forestal en xifres
- La confusió entre valor i preu (o *forestry vs forests*)

2. El sector forestal a casa nostra: crisi estructural?

- Globalització i pèrdua de mercats
- Complexitat creixent
- Necessitat d'una política consensuada i de futur

3. Reptes i oportunitats

- Paper clau de la propietat forestal
- Plantejament territorial i estratègia sectorial
- Millora de la competitivitat i nous mercats
- Economia ambiental

Visió històrica: de les primeres ordenacions fins ara ...

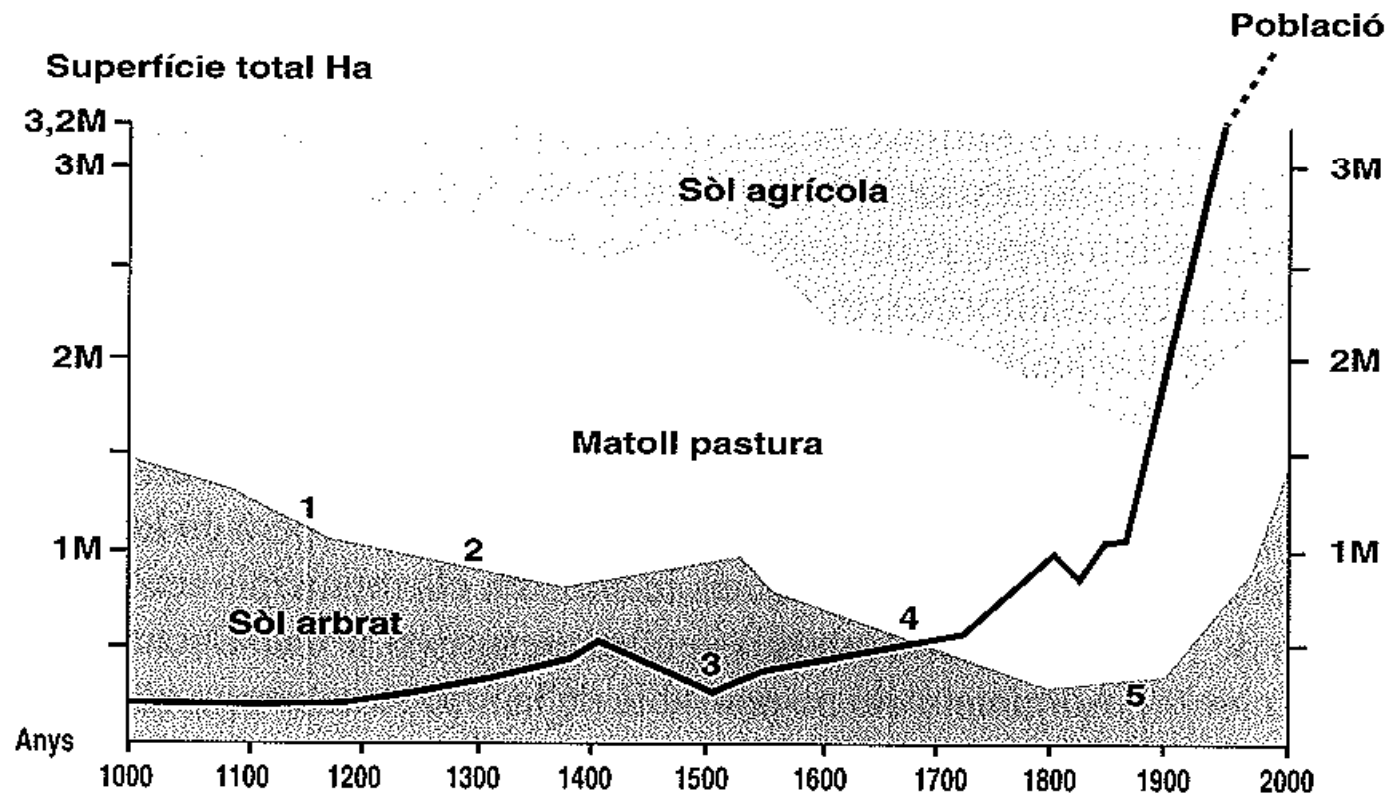
- L'Espanya del S XVI (*de l'inici a la fi d'un imperi*)
  - Primeres ordenacions lligades a la Marina
  - 1585: més de 300.000 t de fusta en forma de vaixell (Boada 1996)
  - SXVII i XVIII, abusos en l'extracció de fusta per la indústria naval
  - Primeres ordenacions a Catalunya
    - 26 oct 1627 Canciller Lloctinent i Capità General del Principat de Catalunya: prohibició d'artigues, crema de pastures, exportació de pastures, etc.
- S XIX, creixement demogràfic i revolució industrial
  - 1833, *Ordenanzas generales de montes*. Abolició dels drets de la marina sobre els boscos
  - 1837 – 1855 procés de desamortització també afecta a boscos públics
  - Consum de llenya per càpita de 5t/any (uns 1.250 l gasoil). Gran demanda de carbó (12 t llenya/t ferro) sobreexplotació per llenyes. S'importa carbó de Sicília i Sardenya
  - 1863 primera llei forestal, Ley de Montes de 1863 dirigida a la PPública
  - Finals S XIX i inicis XX: fil·loxera i introducció espècies al·lòctones per fer front a la demanda creixent de fusta

El bosc passa de font d'energia a ser-ne un magatzem

- Mitjans S XX
  - **Activitat intensa de reforestació**, restauració hidrològic – forestal com a prioritat durant el franquisme
  - Abandonam. rural i **pèrdua aprofitaments tradicionals** (forestal, ...)
  - **Generalització dels combustibles fòssils**
  - Pocs avenços tecnològics: serra mecànica i tractor
- Finals SXX i inicis SXXI
  - Descentralització de les competències forestals i canvi d'estratègia a nivell UE: **política de desenvolupament rural**
  - Formulació i generalització de conceptes essencials: sostenibilitat (Rio 92) i multifuncionalitat (EFE 1998): nova consciència ambiental
  - Globalització, **estancament de preus i pèrdua de mercats**
  - Professionalització de l'activitat i inversió creixent en R+D (Universitat de Lleida, CTFC, CREAM, ...)

Un país de boscos i densament poblat

Evolució de la superfície forestal

1. Artigues

2. Fusta per a la marina

3. Pestes

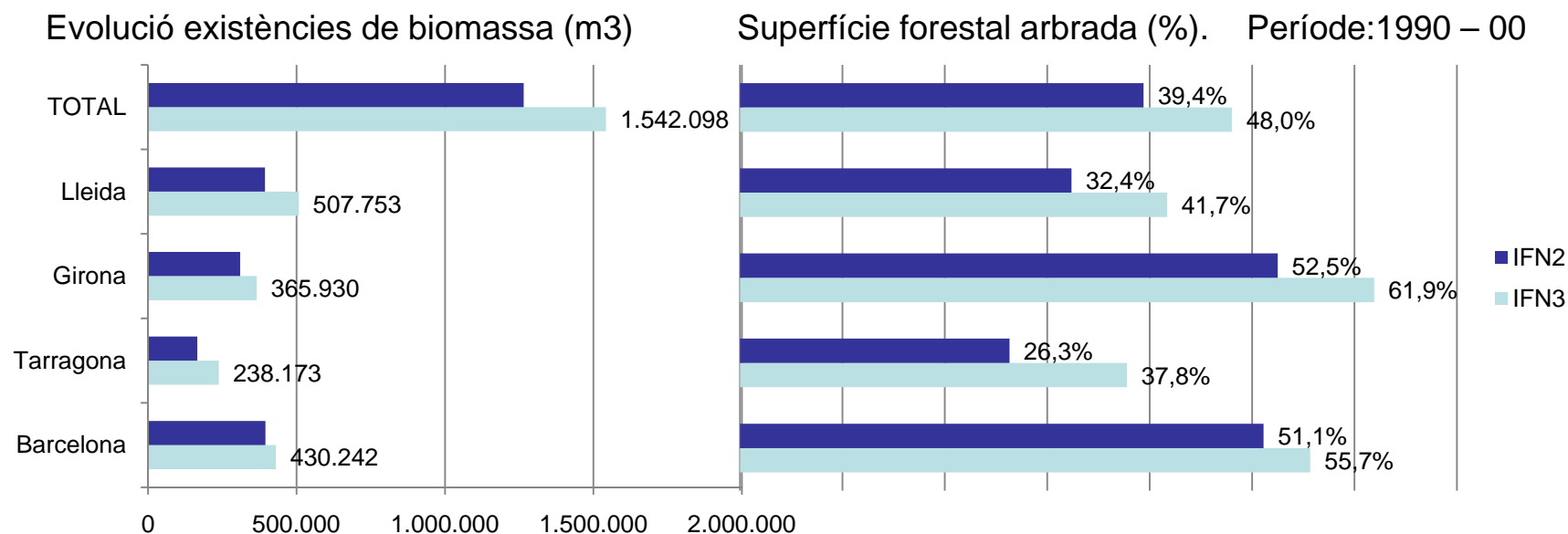
4. Ordenacions forestals

5. Màxim consum industrial

Font: Programa Foc Verd 1999.

Fusta i llenya: productes amb gran potencial però OBLIDATS

- El bosc creix en superfície (280.000 ha dècada 90) i en “espessor”
  - **Aprofitem menys del 30%** (0,53 M mc) del creixement fustaner anual del bosc (3 M mc) mentre que la mitja UE està en el 60%
  - Sempre considerant fcc > 70% i pendent < 60%, possibilitat 1,9 M mc/any (II Congrés forestal Català)

Una economia que genera ocupació al medi rural però agonitza

- L'aprofitament forestal (sense primera transformació) representa el 1,14% de la PFA (2006)
- No hi ha dades economètriques i d'ocupació oficials.

Referències:

- ASEMFO 2007 (www.foresdat.es)

Enginyers de forest i agrònoms	227
Enginyers tècnics forestals i agrícoles	404
Treballadors forestals especialitzats	1.361
Peons forestals	2.714
Total	4.706

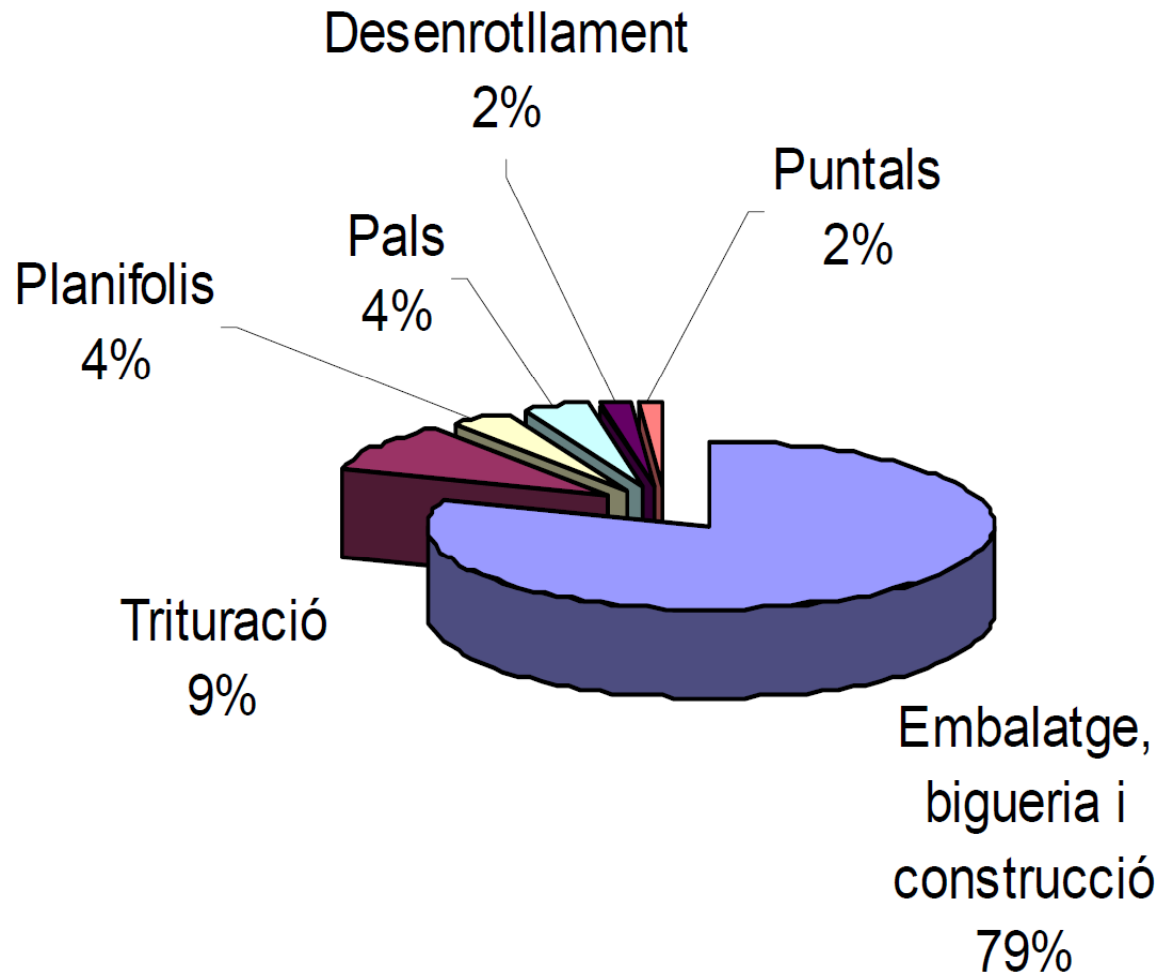
- Indústria de la fusta, suro, moble i paper (IDESCAT 2003-05): 38.700 (5,98% ocupació industrial)
- Moltes empreses petites (10 – 20 treballadors) i autònoms

Predomina l'aprofitament fuster i l' "espoli" d'altres productes del bosc

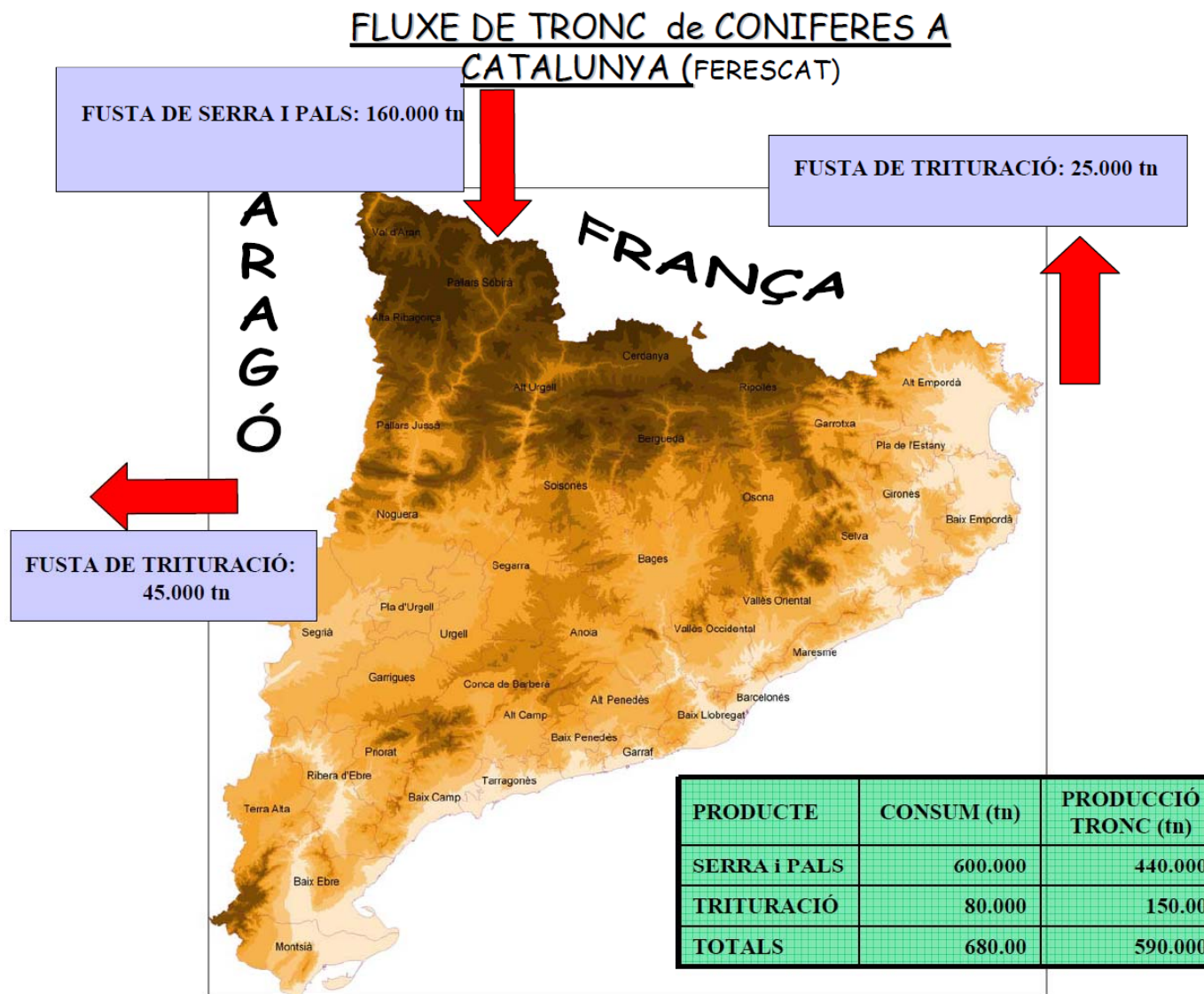
- Predomini de la indústria de l'embalatge
  - Concentració del volum (80%) en poques indústries (10%)
  - S'importa el 30% de la fusta en roll
  - Problema greu de continuïtat:
    - *Impacte dels desastres naturals sobre el preu (Klaus 09)*
    - *Manca de competitivitat de la filiere catalana (característiques de la fusta i cost d'aprovisionament)*
- Estancament de preus i manca de mercat per la fusta de trituració i subproductes de serradora
- Importància creixent de PFNF
  - Suro: Tradició i importància de la indústria tapera (60% capacitat estatal). Problemàtica de preu i qualitat en la producció surera
  - Manca de reglamentació i ordenació de subsectors importants: pinya, bolets, tòfona, ...

Indústria catalana de primera transformació de la fusta en roll (2007)

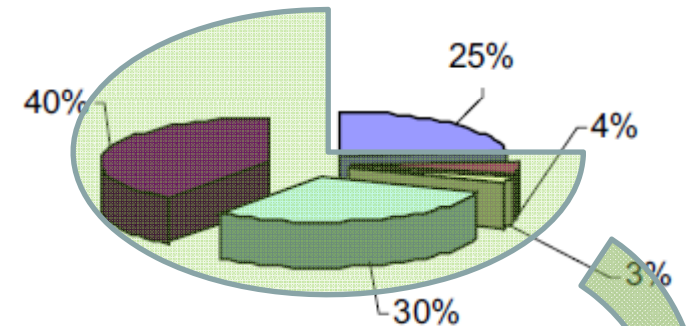
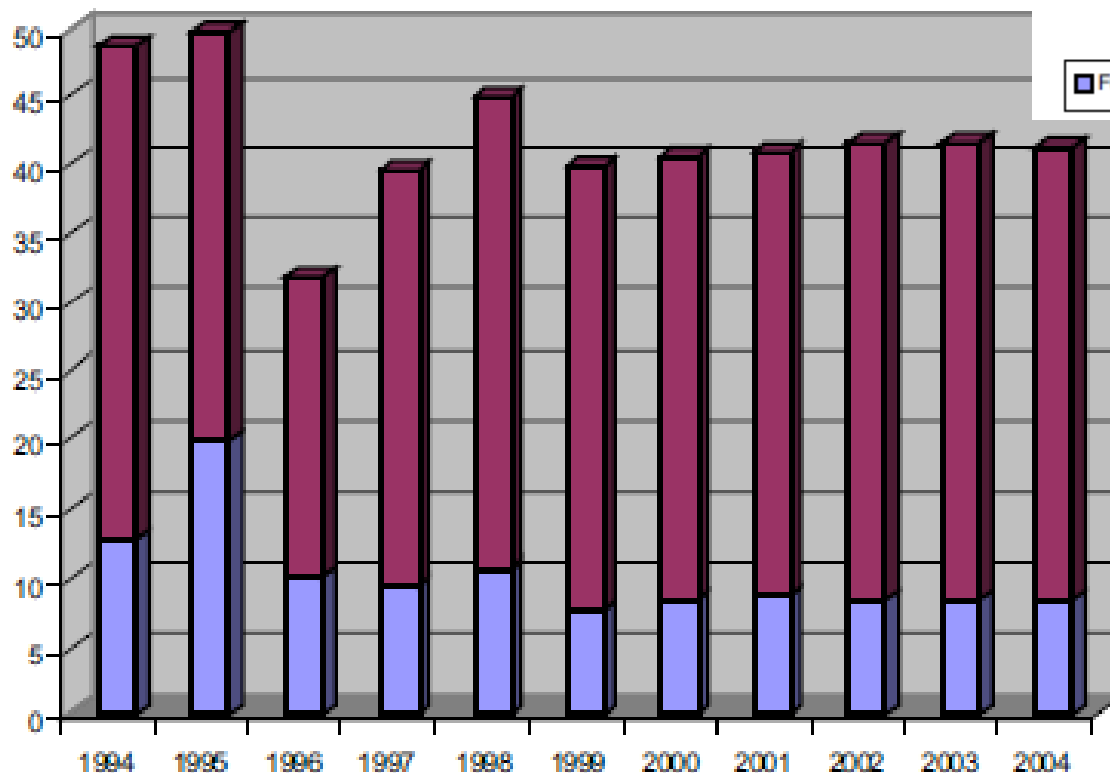

Problema crític i creixent en fusta de baixa qualitat

Importància dels productes forestals no fustaners a la Mediterrània

Producció forestal segons subsectors.
IDESCAT 2000 – 06. En milions d'euros.
Font: Gabinet Tècnic DAR

De l'oblit a la marginalitat

- Criminalització general de l'activitat forestal i pèrdua de teixit industrial
  - Visió esbiaixada i obsoleta de la gestió de l'espai forestal (principi de no tocar)
    - Problemàtica creixent derivada de l'aplicació de polítiques de conservació
  - Principis dels 90 tancament de papereres. Consum total estimat: 800.000 t/any (50% local)
- Situació de paràlisi administrativa que afecta a les principals disposicions que afecten al sector
- Manca de professionalització del sector productor - continuïtat a una política de “recol·lecció” i abandonament de la gestió
- Manca d'un objectiu clar a llarg termini i canvis constants de l'administració forestal impedeixen la definició d'una política de futur

Reptes i oportunitats

- Plantejament territorial considerant els nous reptes ambientals
  - Mobilització de fusta i prevenció d'incendis
    - GIF com a repte ambiental de primer ordre en països de la mediterrània
    - La paradoxa de l'extinció (GRAF, Xarxa Alinfo, Greenpeace, ...)
  - Millora de la biodiversitat
    - 30% de Catalunya XN 2000 i 80% de la superfície forestal
  - Mitigació i adaptació al canvi climàtic i gestió eficient de l'aigua, ...
  - Integració plena en les polítiques i pressupostos de desenvolupament rural
    - Actualment menys del 10%

Reptes i oportunitats

- Millora de la competitivitat del teixit productiu
  - Reducció de costos: revisió sistemes d'explotació, construcció d'infraestructures, mecanització dels aprofitaments, ...
  - Creació de valor afegit: valorització subproducte, caracterització i valorització de les fustes locals,
- Nous mercats: bioenergia, química verda
  - Directiva europea de renovables (RES)
  - Millora tecnològica i possibilitats tant en mercats tèrmic, elèctric, biocombustibles, etc.
  - Gran potencial de la biomassa forestal primària com a font d'energia local, neta i renovable

Reptes i oportunitats

- Suport i integració de la propietat forestal en les polítiques de dinamització sectorial i conservació
  - 80% del territori privat
  - La propietat familiar garantia de sostenibilitat: “contracte generacional”, gestió multi objectiu, ...
  - Tenim l’experiència, base legal (Llei 7/1999 del CPF) i resultats
  - Necessitat de garantir la distribució de càrregues i beneficis
  - No surt a compte canviar forestals i pagesos per funcionaris!!
- Nou Pla Sectorial Forestal
  - Objectiu a prioritzar: **millora de la competitivitat de la cadena forestal**
- Modernització de l’administració forestal (eficàcia i eficiència)

Gràcies per la vostra atenció !

Consorci Forestal de Catalunya
L'associació de propietaris de boscos familiars de Catalunya

Inici
Consorci Forestal
Fes-te soci
Biblioteca
Revista Catalunya Forestal
Listat de números
Anuncia-t'hi
Subscriu-t'hi
Ajuts i subvencions
Agenda Forestal
Mercats
Prevençió d'incendis
Contacte
Cerqueu a Forestal.cat

ESPAI FORESTAL

Catalunya Forestal 97   Nova publicació   Cursos d'aclarides   Horari d'estiu

Ordenar per   números anteriors

1 2 3 4 >

CATALUNYA FORESTAL 97. Maig-juny 2009
XXVI JTS Emili Garolera - La Declaració d'Olot - Franges perimetrals - El nematode del pi - El pi blanc - Les possibilitats del relascopi - Les prediccions estacionals - Entrevista a Ignasi Rodriguez Galindo
↳ [Descarregar document](#) [Tipus: pdf-4497 Kb]
+ info

CATALUNYA FORESTAL 96. Març-abril 2009
Biomassa a Catalunya: reptes i oportunitats · Conclusions de la jornada del castanyer · L'alzina surera · Aspectes biològics i ecològics del corc del suro · Entrevista a Antoni Ferrero
↳ [Descarregar document](#) [Tipus: pdf-4391 Kb]
+ info

CATALUNYA FORESTAL 95. Gener-febrer 2009
Crisi i desastres naturals. Obligats a repensar el sector
↳ [Descarregar document](#) [Tipus: pdf-4773 Kb]
+ info

Consorci Forestal de Catalunya
Santa Coloma de Farners – Solsona – Berga. Tel. (+34) 972 842708 - Fax (+34) 972 843094. E-mail: consorci@forestal.cat

Internet 125%

Inicio   Microsoft Power...   Consorci Forest...

Joan Rovira i Ciuró

joan.rovira@forestal.cat

www.forestal.cat